

Handboek NT2 in het volwassenenonderwijs

Literatuur

- Adams, M. (1990). *Beginning to read. Thinking and learning about print*. Cambridge MA: MIT Press.
- Alderson, J.C. (2000). *Assessing reading*. Cambridge: CUP.
- Alphen, I. van (1999). *Variatie in verbale interactie (v/m). Een sociolinguïstisch onderzoek naar de vorm en de functie van het taalgebruik van adolescente meisjes en jongens*. Proefschrift, Universiteit van Amsterdam.
- Anderson, N. (1999). *Exploring second language reading: Issues and strategies*. Boston, MA: Heinle & Heinle.
- Andringa, S. (2005). *Form-focused instruction and the development of second language proficiency*. Groningen Dissertations in Linguistics 56, Groningen: RUG.
- Andringa, S. (2009). Over de zuiverheid van toetsing. In S.J. Verhallen (red.), *Vakwerk*, 6 (pp. 9-22). Amsterdam: BVNT2.
- Appel, R. & Kuiken, F. (2006). Nederlands als tweede taal. Geschiedenis van een jong vakgebied. In J. Coenen & M. Hoefnagel (red.), *Symposium NT2 revisited. 25 jaar Nederlands als tweede taal: de stand van zaken*. Cd-rom. Amsterdam: WAP.
- Appel, R. & Vermeer, A. (1994, 1996²). *Tweede-taalverwerving en tweede-taalonderwijs*. Muiderberg: Coutinho.
- Asscheman, A. & Kuijper, S. (2006). *Zet het op papier 2. Schrijven vanuit communicatief perspectief, Nederlands voor anderstaligen*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Avermaet, P. van (2003). Ethiek in taaltoetsing. In T. Koole & J. Nortier (red.), *Artikelen van de vierde sociolinguïstische conferentie* (pp. 455-467). Delft: Eburon.
- Baalen, C. van, Beheydt, L. & Kalsbeek, A. van (2003). *Cultuur in taal. Interculturele vaardigheden voor docenten Nederlands aan anderstaligen*. Utrecht: Nederlands Centrum Buitenlanders.
- Bachman, L.F. & Palmer, A.S. (1996). *Language testing in practice: designing and developing useful language tests*. Oxford: Oxford University Press.
- Bakker, I. de (2006). Anderhalf jaar na dato. In F. Schoordijk & L. Taal-Apelqvist (red.), *Nederlands leren na het Staatsexamen NT2-II* (pp. 30-51). Amsterdam: Instituut voor Nederlands als Tweede Taal, Universiteit van Amsterdam.
- Bakker, I. de (2008). Markin-knoppenset: de oplossing? Feedback geven op schrijfproducten. *Les*, 152, 40-42.
- Bakker, I. de, Meijboom, M., Norbart, A., Smits, C. & Vink, S. (2005). *Nederlands in hoofdlijnen. Praktische grammatica voor anderstaligen*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Bakx, J. & Giezenaar, G. (2007). *Dixi! Cursus spreekvaardigheid voor hoogopgeleide andersstaligen*. Bussum: Coutinho.
- Bekkers, L., Bossers, B., Jetten, M. & Soeting, J. (1999). *De NT2 profieltoets in de praktijk*. Arnhem: Cito/ICE.
- Bercken, W. van den et al. (1995). *Nieuwe Buren*. Den Bosch: Malmberg.

- Bergh, H. van den & Meuffels, B. (2000). Schrijfvaardigheden en schrijfprocessen. In A. Braet (red.), *Taalbeheersing als communicatiewetenschap. Een overzicht van theorievorming, onderzoek en toepassingen* (pp. 122-152). Bussum: Coutinho.
- Bernhardt, E.B. (1991), *Reading development in a second language*. Norwood, NJ: Ablex.
- Beuningen, C.G., Jong, N.H. de & Kuiken, F. (2010). *Investigating the effectiveness of direct and indirect error correction: Effects on accuracy and complexity in L2 writing*.
- Bimmel, P., Canton, J., Fasoglio, D. & Rijlaarsdam, G. (red.) (2008). *Handboek Ontwerpen talen*. Amsterdam: Vossiuspers UvA.
- Boer, B. de & Lijmbach, B. (2008). *Nederlands in actie. Methode NT2 voor hoogopgeleide anderstaligen*. Bussum: Coutinho.
- Boers, T., Olijhoek, V., Voort, C. van der, Heijne, N. & Hidma, M. (2004-2006). *Code. Basisleergang Nederlands voor anderstaligen*. 3 delen. Utrecht: ThiemeMeulenhoff.
- Boersma, M. (2005). *Phonetic and Lexical Processing in a Second Language*. Wageningen: Ponsen & Looijen.
- Bohenn, E. (red.) (2009). *NT1 Handboek: voor docenten en opleiders*. De Witte Uitgeverij, ETV.nl.
- Bohenn, E., Jansen, F., Kuijpers, C., Thijssen, R., Schot, I. & Stockmann, W. (2007). *Raamwerk Nederlands. Nederlands in (v)mbo-opleiding, beroep en maatschappij*. 's-Hertogenbosch: CINOP.
- Bolle, T. (2001). *Vakgesprekken*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Booij, G.E. (1995). *The Phonology of Dutch*. Oxford: Clarendon Press.
- Bossers, B. (1996a). Lezen. In J. Hulstijn et al. (red.), *Nederlands als tweede taal in de volwasseneneducatie. Handboek voor docenten* (pp. 89-114). Amsterdam: ThiemeMeulenhoff.
- Bossers, B. (1996b). Woordenschat. In J. Hulstijn et al. (red.), *Nederlands als tweede taal in de volwasseneneducatie. Handboek voor docenten* (pp. 167-193). Amsterdam: ThiemeMeulenhoff.
- Bossers, B. (2006). NT2 en het nieuwe leren. In B. Bossers (red.), *Vakwerk 3. Achtergronden van de NT2-lespraktijk* (pp. 95-114). Amsterdam: BVNT2.
- Bossers, B. (2007a). Vragen, vragen, vragen... NT2-onderwijs onder de nieuwe inburgeringswet. *Les*, 146, 27-29.
- Bossers, B. (red.) (2007b). *Vakwerk 4. Achtergronden van de NT2-lespraktijk. Lezingen studiemiddag Uitspraak en Verstavaardigheid*. Amsterdam: BVNT2.
- Bossers, B. (2007c). Luister goed! Verstavaardigheid als oorzaak van uitspraakproblemen. In B. Bossers (red.), *Vakwerk 4. Achtergronden van de NT2-lespraktijk* (pp. 133-147). Amsterdam: BVNT2.
- Bossers, B. (2008a). Lezen in de NT2-klas. In B. Bossers (red.), *Klassiek Vakwerk. Achtergronden van het NT2-onderwijs. De beste artikelen uit 5 jaar Vakwerk* (pp. ??-??). Amsterdam: Boom.
- Bossers, B. (2008b). Vormen van grammaticaonderwijs en hun effect op de taalverwerking. In B. Bossers (red.), *Klassiek vakwerk. Achtergronden van het NT2-onderwijs. De beste artikelen uit 5 jaar Vakwerk* (pp. 197-211). Amsterdam: Boom.
- Bossers, B. (red.) (2008c). *Klassiek Vakwerk. Achtergronden van het NT2-onderwijs. De beste artikelen uit 5 jaar Vakwerk*. Amsterdam: Boom.
- Bossers, B. & Kerkhoff, A. (2007). Hoe het was, hoe het is, hoe het wordt. 25 jaar NT2. *Les*, 150, 34-38.

- Bot, V. de & Gastelaars, G. (2005). *Thuis! Sociale redzaamheid voor anderstalige senioren*. Bussum: Coutinho.
- Bouman-Noordermeer, D. et al. (1990). *Beter Nederlands. Grammaticaal hulpboek voor anderstaligen*. 3 delen. Muiderberg: Coutinho.
- Broeder, P. (1991). *Talking about people*. Amsterdam: Swets & Zeitlinger.
- Brown, C.M. (1998). L2 reading: An update on relevant L1 research. *Foreign Language Annals*, 31, 191-202.
- Brown, H.D. (2007³). *Teaching by principles. An interactive approach to language pedagogy*. White Plains: Pearson Education.
- Brown, H.D. (2007). Teaching reading. In H.D. Brown, *Teaching by principles. An interactive approach to language pedagogy* (pp. 357-389). 3rd ed. White Plains: Pearson Longman.
- Brown, J.D. (2000). University entrance examinations: Strategies for creating positive washback on English language teaching in Japan. *JALT Testing & Evaluation SIG Newsletter*. Op: www.jalt.org/test/bro_5.htm.
- Brown, J.D. & Hudson, T. (2002). *Criterion-referenced Language Testing*. Cambridge: CUP.
- Buck, G. (2001). *Assessing Listening*. Cambridge: CUP.
- Bügel, K. & Sanders, P.F. (1998). *Richtlijnen voor de ontwikkeling van onpartijdige toetsen*. Arnhem: Cito.
- Burgess, J. & Etherington, S. (2002). Focus on grammatical form: explicit or implicit? *System*, 30, 4, 433-458.
- Burt, M., Kreeft Peyton, J. & Adams, R. (2003), *Reading and Adult English Language Learners: A Review of the Research*. Washington D.C.: CAL, Center for Applied Linguistics and National Center for ESL Literacy Education.
- Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Byrne, B. (1998). *The foundation of literacy: The child's acquisition of the alphabetic principle*. Hove: Psychology Press.
- Carrell, P.L., Devine, J. & Eskey, D.E. (eds.) (1988). *Interactive approaches to second language reading*. Cambridge: CUP.
- Carver, R.P. (1990). *Reading rate. A review of research and theory*. San Diego: AP.
- Chall, J.S. (1983). *Stages of Reading Development*. New York: McGraw-Hill.
- Chall, J.S. (1999). Models of reading. In D.A. Wagner, R.L. Venezky & B. Street (eds.), *Literacy: An international handbook* (pp. 163-166). New York: Garland Publishing.
- Cito (2008). *Literatuuronderzoek naar succesfactoren voor NT2-onderwijs*. Op: www.vrom.nl.
- Colpin, M. et al. (red.) (2000). *Een taak voor iedereen. Perspectieven voor taakgericht onderwijs*. Leuven/Apeldoorn: Garant.
- Colson, J.P. (1993). Het Nederlands als vreemde taal: fraseologie en luistervaardigheid. *Le langage et l'homme*, 28, 113-122.
- Connor, U. (1996). *Contrastive rhetoric: Cross-cultural aspects of second-language writing*. Cambridge: CUP.
- Coole, D. de & Valk, A. (2010). *Actief met taal. Didactische werkvormen voor het talenonderwijs*. Bussum: Coutinho.
- Craats, I. van de (2000). *Conservation in the Acquisition of Possessive Constructions. A study of second language acquisition by Turkish and Moroccan learners of Dutch*. Proefschrift, Katholieke Universiteit Brabant.

- Dalderop, K., Liemberg, E. & Teunisse, F. (red.) (2002). *Raamwerk NT2. Europees taalportfolio voor volwassen tweede-taalleerders*. De Bilt: BVE-Raad. Op: www.cito.nl/~media/cito_nl/files/volwasseneneducatie/cito_ve_raamwerk_nt2.ashx
- Damhuis, R. & Litjens, P. (2003). *Mondelinge communicatie: drie werkwijzen voor mondelinge taalontwikkeling*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands.
- Das, A. (2005). *Een dag met Fatima Tas. Nederlands spreken en begrijpen*. Bussum: Coutinho.
- Davis, P. & Rinvolucri, M. (1988). *Dictation. New methods, new possibilities*. Cambridge: CUP.
- Day, R.R. & Bamford, J. (2002). Top ten principles for teaching extensive reading. *Reading in a Foreign Language*, 14, 136-141.
- Decoo, W. (2003). Het bioritme van taalmethodes: een les in relativering. *Romaneske*, 28, 3: 2-22.
- Decoo, W. (2006). Op de golven van talenmethodiek: een blik vanuit het kraaiennest. In B. Bossers (red.), *Vakwerk 3. Achtergronden van de NT2-lespraktijk* (pp. 9-26). Amsterdam: BVNT2.
- Deen, J. & Veen, C. van (1994). *Taalriedels. Een cursus spreekvaardigheid Nederlands als tweede taal*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Deering, J., Ickenroth, J.P.G. & Nienhuis, L.J.A. (1986). Leessnelheid bij verschillende leestaken in moedertaal en vreemde taal. *Toegepaste Taalwetenschap in Artikelen*, 25, 2, 47-57.
- Deken, M., Morshuis, J. & Ven, G. van de (1993). *Pas toe. Grammatica Nederlands voor anderstaligen*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Denessen, J. (1999). Opvattingen over onderwijs. Leerstof- en leerlinggerichtheid in Nederland. Proefschrift KUN. Leuven: Garant.
- Deutekom, J. (2008). *FC-Sprint2. Grenzeloos leren*. Amsterdam: Boom.
- Donaldson, B.C. (1997). *Dutch: A comprehensive grammar*. London: Routledge.
- Dörnyei, Z. & Skehan, P. (2005). Individual differences in second language learning. In C. Doughty & M. Long (eds.), *The handbook of second language acquisition* (pp. 589-630). Oxford: Basil Blackwell.
- Doughty, C. (2005). Instructed SLA: Constraints, compensation, and enhancement. In C. Doughty & M.H. Long (eds.), *The handbook of second language acquisition* (pp. 256-310). Oxford: Blackwell.
- Doughty, C. & Long, M. (eds.) (2005). *The handbook of second language acquisition*. Oxford: Basil Blackwell.
- Doughty, C. & Williams, J. (eds.) (1998). *Focus on form in classroom second language acquisition*. Cambridge: CUP.
- Dousma, T. & Horsten, A. (1980). *Tentamineren*. Utrecht: Spectrum.
- Dumon Tak, M.A., Fontein, A.M. & Palenstein, L.H.M. (1998). *Help! 3. Zal ik u even helpen?* Utrecht: NCB.
- Ebbens, S. & Ettekooven, S. (2005). *Samenwerkend leren. Praktijkboek*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Ellis, N.C. (2005). At the interface: Dynamic interactions of explicit and implicit language knowledge. *Studies in Second Language Acquisition*, 27, 305-352.
- Ellis, R. (1994). *The study of second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- Ellis, R., Basturkmen, H. & Loewen, S. (2002). Doing focus-on-form. *System*, 30, 4, 419-432.
- Erkens, T.T.M.G. & Moerland, H.A. (1992). *Toetsen met open vragen*. Arnhem: Cito. Op: <http://toetswijzer.kennisnet.nl/html/literatuur/openvraag.pdf>

- Faerch, C. (1986). Rules of thumb and other teacher-formulated rules in the foreign language classroom. In G. Kasper (ed.), *Learning, teaching and communication in the foreign language classroom* (pp. 125-143). Aarhus: Aarhus University Press.
- Fehringer, C. (1999). *A reference grammar of Dutch*. Cambridge: CUP.
- Ferris, D.R. (2002). *Treatment of error in second language student writing*. Michigan: The University of Michigan Press.
- Feys, R. & Gybels, N. (2005). Identiteitscrisis moedertaalonderwijs & nt2: eenzijdige visies en methodestrijd haaks op pleidooien voor veelzijdig & effectief taalonderwijs met behoud van 'oude waarden' *Onderwijskrant*, 133, 23-44. Op: www.onderwijskrant.be/kranten/ok133.pdf.
- Field, J. (1999). Key Concepts in ELT. *ELT Journal*, 53, 338-339.
- Field, J. (2003). Promoting Perception: Lexical Segmentation in L2 Listening. *ELT Journal*, 57, 325-334.
- Florijn, A., Lalleman, J. & Maureau, H. (2004). *De regels van het Nederlands. Grammatica voor anderstaligen*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Flower, L.S. & Hayes, J.R. (1980). The dynamics of composing: Making plans and juggling constraints. In L.W. Gregg & E.R. Steinberg (eds.), *Cognitive processes in writing* (pp. 31-50). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Fonck, A. (1996). *Grammatica goed geregeld. Grammatica vanuit communicatief perspectief, Nederlands voor anderstaligen*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Fonck, A. (2007). *Zet het op papier 1. Schrijven vanuit communicatief perspectief, Nederlands voor anderstaligen*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Fontein, A.M. & Pescher-ter Meer, A. (1985). *Nederlandse grammatica voor anderstaligen*. Utrecht: NCB.
- Frank, C. & Rinvolucri, M. (1987). *Grammar in action. Awareness activities for language learning*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Freire, P. (1972). *Pedagogiek der Onderdrukten*. Baarn: In den Toren.
- Gardner, R. & Lambert, W. (1972). *Attitudes and motivation in second language learning*. Rowley, Mass.: Newbury House.
- Garson, J.G. (2001). Second language writing and second language acquisition. In T. Silva & P. Kei Matsuda (eds.), *On second language writing* (pp. 191-200). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Gass, S. & Selinker, L. (2008). *Second Language Acquisition: An Introductory Course*, 3rd ed. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Geest, Th. van der (1992). Het model van Flower en Hayes: Een cognitief procesmodel of een retorisch taakmodel? *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 14, 161-176.
- Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor moderne vreemde talen: Leren, onderwijzen, beoordelen*. (2008). Den Haag: Nederlandse Taalunie.
- Giezenaar, G. & Schouten, E. (2010). *Wijze woorden. Woordenlijst academisch Nederlands met idioom oefeningen*, 2e druk. Amsterdam: Intertaal.
- Goldstein, L.M. (2005). *Teacher written commentary in second language writing classrooms*. Ann Arbor: The University of Michigan Press.
- Goodman, K.S. (1986). *What's whole in whole language*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Graaff, R. de (1997). *Differential effects of explicit instruction on second language acquisition*. HIL Dissertations 35. Den Haag: HAG.

- Grabe, W. (2001). Notes toward a theory of second language writing. In T. Silva & P. Kei Matsuda (eds.), *On second language writing* (pp. 39-59). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Grabe, W. (2002). Dilemmas for the development of second language reading abilities. In J.C. Richards & W.A. Renandya (eds.), *Methodology in Language Teaching* (pp. 276-286). Cambridge: CUP.
- Grabe, W. & Stoller, F.L. (2002). *Teaching and researching reading*. London: Longman.
- Gray, W.S. (1956). *The Teaching of Reading and Writing: An International Survey*. Glenview, Ill.: UNESCO.
- Grezel, J.E.D. (1992). Luisteren naar een Tweede Taal, hoe hoort dat eigenlijk? *Toegepaste Taalwetenschap in Artikelen*, 42, 20-47.
- Hagen, P. (1984). *Hoe wij leren lezen*. Tilburg: Zwijsen.
- Hajer, M. & Meestringa, T. (2004). *Handboek taalgericht vakonderwijs*. Bussum: Coutinho.
- Hall, N. & Shephard, J. (1991). *The anti-grammar book. A teacher's resource book of discovery activities for grammar teaching*. Harlow: Longman.
- Ham, E., Tersteeg, W. & Zijlmans, L. (1999). *Help! 1 en 2. Kunt u mij helpen?* Utrecht: NCB.
- Harley, B. (1995). Introduction: The lexicon in second language research. In B. Harley (ed.), *Lexical issues in language learning* (pp. 1-20). Amsterdam: Benjamins.
- Hart, J. (1985). Kan Freire in de Pijp? Deel 1 en deel 2. *Les*, 19, 16-20 en *Les*, 20, 7-9.
- Hayes, J.R. (1996). A new framework for understanding cognition and affect in writing. In C.M. Levy & S. Ransdell (eds.), *The science of writing. Theories, methods, individual differences, and applications* (pp. 1-29). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Hazenbergh, S. (1994). *Een keur van woorden. De wenselijke en feitelijke receptieve woordenschat van anderstalige studenten*. Ridderkerk: Ridderprint.
- Heuven, V.J. van (2007). Uitspraak van het Nederlands door Turkse Immigranten. In B. Bossers (red.), *Vakwerk 4. Achtergronden van de NT2-lespraktijk* (pp. 111-126). Amsterdam: BVNT2.
- Hoetegem, L. van et al. (2007). *Leeswijzer Alfabetisering NT2*. Den Haag: Nederlandse Taalunie.
- Hofstede, G. (1991). *Allemaal andersdenkenden: Omgaan met cultuurverschillen*. Amsterdam: Contact.
- Horst, M., Cobb, T. & Meara, P. (1998). Beyond A Clockwork Orange: Acquiring second-language vocabulary through reading. *Reading in a Foreign Language*, 11, 207-223.
- Horton, W.K. (1994). *Designing and Writing Online Documentation*. New York: John Wiley.
- Hosea, C.I. (2007a). *A Listening Eye?! A Study of Perception Problems of Advanced Students of Dutch as a Second Language*. Doctoraalscriptie, Vrije Universiteit Amsterdam.
- Hosea, C.I. (2007b). Wat hoor ik nou? Waarom NT2-leerders verstaarbaarheidsproblemen hebben. In B. Bossers (red.), *Vakwerk 4. Achtergronden van de NT2-lespraktijk* (pp. 61-70). Amsterdam: BVNT2.
- Huckin, Th. & Coady, J. (1999). Incidental vocabulary acquisition in a second language: a review. *Studies in Second Language Acquisition*, 21, 181-193.
- Hudson, T. (2007). *Teaching second language reading*. Oxford: Oxford University Press.
- Huizinga, M. & Kalsbeek, A. van (1996). *Kijk op de klas. Verslag van beschrijvend onderzoek van het NT2-onderwijs in zes klassen volwassen anderstaligen*. Amsterdam: VU.
- Huizinga, M. & Liemberg, E. (2006). De ultieme vorm van maatwerk. Maatwerk en docentvaardigheden. *Les*, 143, 4-8.

- Huizinga, M., Jansen, F., Liemberg, E. & Tholen, B. (2001). *Ijsbreker, basisleergang Nederlands voor volwassen anderstaligen*. Utrecht: ThiemeMeulenhoff.
- Hulstijn, J. (1996a). Grammatica. In J. Hulstijn et al. (red.), *Nederlands als tweede taal in de volwasseneneducatie* (pp. 195-214). Amsterdam: Meulenhoff Educatief.
- Hulstijn, J. (1996b). Toetsing. In J. Hulstijn et al. (red.), *Nederlands als tweede taal in de volwasseneneducatie* (pp.237-258). Amsterdam: Meulenhoff Educatief.
- Hulstijn, J. (1999). *Vaardigheid zonder Kennis? De rol van grammaticakennis en automatisering in de verwerving van een tweede taal*. Amsterdam: Vossiuspers AUP.
- Hulstijn, J. (2001). Intentional and incidental second language vocabulary learning: A reappraisal of elaboration, rehearsal and automaticity. In P. Robinson (ed.), *Cognition and second language instruction* (pp. 258-286). Cambridge: CUP.
- Hulstijn, J. (2003). Connectionist Models of Language Processing and the Training of Listening Skills With the Aid of Multimedia Software. *Computer Assisted Language Learning*, 16, 5, 413-425.
- Hulstijn, J. (2008). Oefenen in woord-voor-woord verstaan als vorm van impliciet leren. In B. Bossers (red.), *Klassiek Vakwerk. Achtergronden van het NT2-onderwijs. De beste artikelen uit 5 jaar Vakwerk* (pp. 63-72). Amsterdam: Boom.
- Hulstijn, J., Stumpel, R., Bossers, B. & Veen, C. van (red.) (1996). *Nederlands als tweede taal in de volwasseneneducatie. Handboek voor docenten*. Amsterdam: ThiemeMeulenhoff.
- Janssen-van Dieten, A. (2001). 'Nee, ik ben van de trap gevallen.' Hoe geschikt zijn de niveaudeSCRIPTORen van het CEF voor NT2? *Levende Talen Tijdschrift*, 2, 3, 20-26.
- Janssen-van Dieten, A. (2005). *Competentieprofiel Docent Nederlands als Tweede taal & Portfolio 'Competent NT2-docent'*. Alkmaar: BVNT2. Op: www.bvnt2.org/index.php?buttonID=19.
- Jordens, P. (2000). Focus on Form: De mode, de theorie en de evidentie: een reactie op Kuiken & Vedder. *Gamma/TTT* 8, 1, 79-83.
- Juel, C. (1991). Beginning Reading. In R. Barr et al. (eds.), *Handbook of Reading Research*. (V 2, pp. 759-788). New York: Longman.
- Kalsbeek, A. van (2003). Benaderingen in het tweede taalonderwijs. In R. Appel (red.), *Onderwijs Nederlands als tweede taal* (pp. 38-57). Alphen aan den Rijn: Kluwer (*Onderwijskundig Lexicon, editie III*).
- Kalsbeek, A. van & Stumpel, R. (1998). *NT2-lessen in de Basiseducatie* (video). Amsterdam: VU.
- Kaplan, R.B. (1966). Cultural thought patterns in intercultural education. *Language Learning*, 16, 1-20.
- Karabulut, S. (2009). *Naar een betere inburgering. Resultaten van een enquête onder docenten en cursisten Inburgering*. Op: www.sp.nl/service/rapport/090129inburgering.pdf.
- Kayzel, R. (2006). *Toetsen en Beoordelen*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Kerkhoff, A. (2003). Nederlands als tweede taal in beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. In R. Appel (red.), *De verwerving van het Nederlands als tweede taal* (pp. 100-120). Alphen aan de Rijn: Kluwer (*Leids Onderwijskundig Lexicon, editie III*).
- Kerkhoff, A. & Liemberg, E. (2002). *Handleiding portfoliomethodiek NT2*. Op: www.cinop.nl/projecten/portfoliont2/docs/4_handleiding_portfolio_nt2/handleiding.pdf.
- Kieft, M. & Rijlaarsdam, G. (2005). Schrijftaken en schrijverstypen. *Levende Talen Magazine*, 2, 9-12.

- Koda, K. (2005). *Insights into Second Language Reading*. Cambridge: CUP.
- Kopteva, I. (2003). *Van Masja tot tante Truus*. Utrecht, HVU.
- Krashen, S. (1981). *Second language acquisition and second language learning*. Oxford: Pergamon.
- Krashen, S. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Oxford: Pergamon.
- Kroon, S. & Vallen, T. (red.) (1994). *Nederlands als tweede taal in het onderwijs. Praktijkbeschrijvingen uit Nederland en Vlaanderen*. Voorzetten 46. Den Haag: SDU.
- Kroon, S. & Vallen, T. (red.) (1996). *Het verschil voorbij. Onderwijs Nederlands als eerste en tweede taal in Nederland en Vlaanderen*. Voorzetten 51. Den Haag: SDU.
- Kuiken, F. (1999). Grammatica. In M. van de Laarschot & G. Lemmens (red.), *Nederlands als tweede taal in het voortgezet onderwijs* (pp. 117-130). Amsterdam: Meulenhoff Educatief.
- Kuiken, F. (2004). Focus on Form in het onderwijs Nederlands als tweede taal. In B. Bossers (red.), *Vakwerk! Achtergronden van de NT2-lespraktijk. Lezingen NT2-conferentie Heino 2003* (pp. 9-27). Amsterdam: BVNT2. En in: B. Bossers (red.) (2008), *Klassiek vakwerk. Achtergronden van het NT2-onderwijs. De beste artikelen uit 5 jaar Vakwerk* (pp. 175-196). Amsterdam: Boom.
- Kuiken, F. (2006). Focus on Form als alternatief voor grammatica-onderwijs. In B. Bossers (red.), *Vakwerk 3. Achtergronden van de NT2-lespraktijk* (pp. 81-94). Amsterdam: BVNT2.
- Kuiken, F. (2007). Grammatica kort en krachtig. Tien werkvormen om aandacht te besteden aan taalvorm. *Les*, 150, 40-44.
- Kuiken, F. & Vedder, I. (2000). Het effect van Focus on Form op de verwerving van grammaticale structuren: enkele theoretische en didactische vragen. *Gamma/TTT*, 8, 1, 59-78.
- Kuiken, F. & Vedder, I. (2000, 2002). *Dictoglos. Samenwerkend leren in het tweede- en vreemde-talenonderwijs*. Bussum: Coutinho.
- Kuiken, F. & Vedder, I. (2004). De relatie tussen cognitieve taakcomplexiteit en linguïstische performance bij het schrijven in T1 en T2. *Toegepaste Taalwetenschap in Artikelen*, 72, 23-32.
- Kuiken, F. & Vermeer, A. (red.) (2005). *Nederlands als tweede taal in het basisonderwijs*. Utrecht: ThiemeMeulenhoff.
- Kurvers, J. (2002). *Met ongeletterde ogen. Kennis van taal en schrift van analfabeten*. Amsterdam: Aksant Academic Publishers.
- Kurvers, J. (2005). Schrijven voor beginners. In B. Bossers (red.), *Vakwerk 2. Achtergronden van de NT2-lespraktijk* (pp. 19-32). Amsterdam: BVNT2.
- Kurvers, J. & Mooren, P. (red.) (2002). *Moeilijk lezen makkelijk maken. De veelzijdige zwakke lezer*. Den Haag: Biblion.
- Kurvers, J. & Stockmann, W. (2009). *Alfabetisering NT2 in beeld. Leerlast en succesfactoren*. Tilburg: Universiteit van Tilburg.
- Kurvers, J. & Zouw, K. van der (1990). *In de ban van het schrift. Over analfabetisme en alfabetisering in een tweede taal*. Amsterdam/Lisse: Swets & Zeitlinger.
- Kwakernaak, E. (1998). *Grammatica in het vreemde-talenonderwijs*. Leiden: Alpha.
- Kwakernaak, E. (2009). *Didactiek van het vreemdetalenonderwijs*. Bussum: Coutinho.

- Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Levelt, W.J.M. (1993). *Speaking. From intention to articulation*. Cambridge MA: MIT Press.
- Leysen, J., Schryver, A. de, Frateur, V., Donckers, J., Smeulders, L., Pirreault, M. & Muynck, T. de (2005). *Riedel en Ritme. Vlaamse Taalriedels*. Leuven/Voorburg: Acco.
- Liemberg, E. (2001). *Eindtermen NT2 in Nederland*. Antwerpen: Nederlandse Taalunie. Op: http://taalunieversum.org/onderwijs/publicaties/dossier_nt2/toetsing5.doc.
- Liemberg, E. (2004). *Taalprofielen*. Op: www.nabmvt.nl.
- Lindeman, M. (1990). Beter schrijven met de pen. *Basiseducatie*, 6, 3-8.
- Long, M. (1983). Linguistic and conversational adjustments to non-native speakers. *Studies in Second Language Acquisition*, 5, 177-193.
- Long, M. (1985). A role for instruction in second language acquisition. In K. Hyltenstam & M. Pienemann (eds.), *Modelling and assessing second language acquisition* (pp. 77-100). Clevedon: Multilingual Matters.
- Long, M. (1988). Instructed interlanguage development. In L. Beebe (ed.), *Issues in second language acquisition: multiple perspectives* (pp. 115-145). Cambridge: Newbury House.
- Loschky, L. & Bley-Vroman, R. (1993). Grammar and task-based methodology. In G. Crookes & S.M. Gass (eds.), *Tasks and language learning. Integrating theory and practice* (pp. 123-167). Clevedon: Multilingual Matters.
- Maa, J. de (2005). *Spraakmakers. Opvoeden in Nederland*. Utrecht: ThiemeMeulenhoff.
- McCarten, J. (2007). *Teaching vocabulary. Lessons from the corpus, lessons for the classroom*. Cambridge, CUP.
- McNamara, T. (2000). *Language Testing*. Oxford: Oxford University Press.
- Meijboom, M. & Norbart, A. (1999). *Schrijven, schreef, geschreven. Nederlands schrijven voor anderstaligen*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Miller, J.L. & Eimas, P. (1995). Speech Perception: From Signal to Word. *Annual Review of Psychology*, 46, 467-492.
- Mitchel, R & Myles, F. (1998). *Second language learning theories*. London: Arnold.
- Moerland, H., Noijons, J. & Rem, J. (1992). *Toetsen met gesloten vragen*. Arnhem: Cito. Op: <http://toetswijzer.kennisnet.nl/html/literatuur/geslotenvragen.pdf>.
- Mondria, J.-A. (1996). *Vocabulaireverwerving in het vreemde-talenonderwijs. De effecten van context en raden op de retentie*. Groningen: RUG.
- Mondria, J.-A. (2008). Mythen over vocabulaireverwerving. In B. Bossers (red.), *Klassiek Vakwerk. Achtergronden van het NT2-onderwijs. De beste artikelen uit 5 jaar Vakwerk* (pp. 125-136). Amsterdam: Boom.
- Nation, I.S.P. (1990). *Teaching and learning vocabulary*. Rowley: Newbury House.
- Nation, I.S.P. (2001). *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge: CUP.
- Neri, A., Cucchiaroni, C. & Strik, H. (2006). Selecting segmental errors in non-native Dutch. *IRAL*, 44, 4, 357-404.
- Norris, J. & Ortega, L. (2000). Effectiveness of L2-instruction: A research synthesis and quantitative meta-analysis. *Language Learning*, 50, 3, 417-528.
- Nottelman, G. (1996). *Kleur bekennen. Discussie over burgerschap en participatie in een multiculturele samenleving*. Amsterdam: SNBK.
- Nuttall, C. (2005). *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*. 3rd ed. Oxford: MacMillan.
- Onderwijskrant*. Op: www.onderwijskrant.be/kranten/ok133.pdf.

- Oxford, R. (1990). *Language learning strategies. What every teacher should know*. New York: Newbury House.
- Patten, B. Van (2002). Processing instruction: An update. *Language Learning*, 52, 4, 755-803.
- Peekel, J. (red.) (1998). *Nieuw Perspectief 1 en 2*. Den Bosch: Malmberg.
- Pica, T., Kang, H.-S. & Sauro, S. (2006). Information gap tasks. Their multiple roles and contributions to interaction research methodology. *Studies in Second Language Acquisition*, 28, 2, 301-338.
- Pitts, M., White, H. & Krashen, S. (1989). Acquiring second language vocabulary through reading: a replication of the Clockwork Orange study using second language acquirers. *Reading in a Foreign Language*, 5, 2, 271-275.
- Plas, A. (2007). *Mindere prestaties van Turkse leerlingen ten opzichte van Marokkaanse bij het schoolvak Engels. De rol van de Nederlandse woordenschat*. BA-thesis, Universiteit Leiden.
- Portfolio NT2 (2010). Den Bosch: cinop. Op: www.cinop.nl/projecten/portfoliont2.
- Pritchard, M. (1990). The effects of cultural schemata on reading process strategies. *Reading Research Quarterly*, 25, 273-295.
- Raat, S. van (2008). *Partikels in het Nederlands als tweede taal. Een overzicht van de ontwikkeling binnen het NT2-vakgebied*. BA-thesis. Vrije Universiteit Amsterdam.
- Ransdell, S. & Barbier, M.L. (2002). An introduction to new directions for research in L2 writing. In S. Ransdell & M.L. Barbier (eds.), *New directions for research in L2 writing* (pp. 1-10). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Rayner, K. & Pollatsek, A. (1989). *The psychology of reading*. Englewood Cliffs, NJ.: Prentice-Hall.
- Rietveld, A. & Heuven, V. van (2001). *Algemene Fonetiek*. Bussum: Coutinho.
- Rijlaarsdam, G. (2005). Observerend leren. Een kernactiviteit in taalvaardigheidsonderwijs. *Levende Talen tijdschrift*, 4, 10-21.
- Rinvolucri, M. (1984). *Grammar games. Cognitive, affective and drama activities for EFL students*. Cambridge: CUP.
- Rossenberg, L. van & Hilderink, A. (2004). *Spreek actief! Leerlijn spreken en luisteren*. Alphen aan den Rijn: STEVA CA.
- Rost, M. (1990). *Listening in Language Learning*. London: Longman.
- Rost, M. (2002). *Teaching and Researching Listening*. Harlow: Longman.
- Rubin, D. (1994). A Review of Second Language Listening Comprehension Research. *Modern Language Journal*, 78, 199-221.
- Rutherford, W. & Sharwood Smith, M. (1988). *Grammar and second language teaching. A book of readings*. New York: Newbury House.
- Sabatini, J.P. (1999). Adult reading acquisition. In D.A. Wagner, R.L. Venezky & B. Street (eds.), *Literacy: An international handbook* (pp. 49-53). New York: Garland.
- Sadler-Smith, E. & Riding, R. (1999). Cognitive style and instructional preferences. *Instructional Science*, 27, 355-371.
- Saragi, T., Nation, I.S.P. & Meister, G. (1978). Vocabulary learning and reading. *System*, 6, 70-78.
- Schmidt, R. (2001). Attention. In P. Robinson (ed.), *Cognition and second language instruction* (pp. 3-32). Cambridge: CUP.
- Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in language teaching*. Cambridge: CUP.

- Schneider-Broekmans, J. (2008). *Taal vitaal. Nederlands voor beginners*. Amsterdam: Intertaal.
- Sercu, L. et al. (2005). *Foreign Language Teachers and Intercultural Competence. An International Investigation*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Share, D. (1995). Phonological recoding and self-teaching: sine qua non of reading acquisition. *Cognition*, 55, 151-218.
- Shohamy, E. (2001). *The power of tests: A critical perspective on the uses of language tests*. Harlow: Pearson Education.
- Siegel, J. (2005). Social context. In C. Doughty & M. Long (eds.), *The handbook of second language acquisition* (pp. 178-223). Oxford: Basil Blackwell.
- Singhal, M. (2005). *Teaching Reading to Adult Second Language Learners. Theoretical Foundations, Pedagogical Applications and Current Issues*. Lowell, MA: The Reading Matrix.
- Slimme Nieuwslezer*. Op: www.edia.nl/files/demofilm/nt2nl.html.
- Slobin, D.I. (1996). Two ways to travel: Verbs of motion in English and Spanish. In M.S. Shibatani & S.A. Thompson (eds.), *Grammatical constructions: Their form and meaning* (pp. 195-220). Oxford: Clarendon.
- Smith, F. (1992). Learning to read: The never-ending debate. *Phi Delta Kappan*, 74, 432-441.
- Smith, F. (2004). *Understanding Reading*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Stanovich, K.E. & Stanovich, P.J. (1999). How research might inform the debate about early reading acquisition. In J. Oakhill & R. Beard (eds.), *Reading development and the teaching of reading: A psychological perspective* (pp. 12-41). Oxford: Blackwell.
- Start!-krant*. Op: www.gewonetaal.nl/product.php?productid=49&cat=8&page=1
- Stockmann, W. & Dalderop, K. (2007a). *Portfolio Alfabetisering NT2*. Arnhem: Citogroep.
- Stockmann, W. & Dalderop, K. (2007b). *Raamwerk Alfabetisering NT2*. Arnhem: Citogroep.
- Stoks, G. & Jong, J. de (1999). Twee nieuwe Europese instrumenten voor het moderne vreemde talenonderwijs. Europees Referentiekader en Taalportfolio. *Levende Talen*, 540, 325-331.
- Straetmans, G. (2007). *Computers en toetsing: voor elkaar gemaakt!* Op: <http://toetswijzer.kennisnet.nl/html/cbt/cbt.htm>.
- Suchtelen, P. van (2006). 25 jaar NT2. Van Aktiekomitee Pro Gastarbeider tot Verplichte Inburgering. *Levende Talen Magazine*, 7, 15-17.
- Swain, M. (1985). Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development. In S.M. Gass & C.G. Madden (eds.), *Input in Second Language Acquisition* (pp. 235-253). Rowley, Mass.: Newbury House.
- Thio, K. & Verboog, M. (1993). *Verstaanbaar spreken. Een handleiding uitspraakonderwijs voor docenten Nederlands als tweede taal*. Muiderberg: Coutinho.
- Thomassen, A.J.W.M., Noordman, L.G.M. & Eling, P.A.T.M. (red.) (1991). *Lezen en begrijpen. De psychologie van het leesproces*. 2e dr. Lisse: Swets & Zeitlinger.
- Tindale, J. (2003). *Teaching Reading*. Macquarie University: National Centre for English Language Teaching and Research.
- Ur, P. (1981). *Discussions that work. Task-centred fluency practice*. Cambridge: CUP.
- Ur, P. (1988). *Grammar practice activities. A practical guide for teachers*. Cambridge: CUP.
- Urquhart, S. & Weir, C. (1998). *Reading in a second language: Process, product and practice*. London: Longman.

- Vandergrift, L. (1999). Facilitating Second Language Listening Comprehension: Acquiring Successful Strategies. *ELT Journal*, 53, 168-176.
- VanPatten, B. (2002). Processing instruction: An update. *Language Learning* 52, 4, 755-803.
- Veen, C. van (1996). Spreken. In J. Hulstijn et al. (red.), *Nederlands als tweede taal in de volwasseneneducatie. Handboek voor docenten* (pp. 115-141). Amsterdam: ThiemeMeulenhoff.
- Veen, C. van (2007). Uitspraak: Onderzoek en Onderwijs. In B. Bossers (red.), *Vakwerk 4. Achtergronden van de NT2-lespraktijk* (pp. 9-19). Amsterdam: BVNT2.
- Veen, C. van, Kampen, H. van, Olijhoek, V. & Stumpel, R. (2009). *Uitspraaktrainer in de les. Uitspraakverbetering voor Anderstaligen*. Amsterdam: Boom.
- Verboog, M. (2009). *Leren spreken. Een didactische handleiding voor docenten NT2*. Bussum: Coutinho.
- Verboog, M. & Gunawan, D. (2007). *Taal leren op maat. Effectief lesgeven aan NT2-cursisten*. Bussum: Coutinho.
- Verhallen, M. & Verhallen, S. (1994). *Woorden leren, woorden onderwijzen. Handreiking voor leraren in het basis- en voortgezet onderwijs*. Hoevelaken: CPS.
- Verhallen, S. (red.) (2003). *Vaktaal. Taalontwikkeling in het vakonderwijs*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Verhallen, S. et al. (2001). *Nieuwe kansen voor het taalonderwijs aan anderstaligen*. Werkdocument WRR W124. Den Haag: WRR.
- Vitevitch, M.S. & Luce, P.A. (1999). Probabilistic phonotactics and neighbourhood activation in spoken word recognition. *Journal of Memory and Language*, 40, 374-408.
- Vogelaar, E. (2007). *Deltaplan inburgering: vaste voet in Nederland*. Den Haag: vrom-wwi. Op: www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/brochures/2007/12/01/deltaplan-inburgering-vaste-voet-in-nederland/7523.pdf.
- Wajnryb, R. (1990). *Grammar dictation*. Oxford: Oxford University Press.
- Werf, R. van der & Vermeer, A. (2008). Online kranten, een model van de (tweede-) taalleerder en het genereren van adaptief lesmateriaal. *Toegepaste Taalwetenschap in Artikelen*, 80, 49-61.
- Westhoff, G. (2002). *ICT voor het vreemdetalenonderwijs. Mogelijkheden, meerwaarde en aanbod*. Handboek Studiehuis Basisvorming: 16e aanvulling. Op: www.nabmvt.nl/publicaties/00003/00005.
- Willis, J. (1996). *A framework for task-based learning*. Edinburgh: Addison Wesley Longman.
- Young-Scholten, M. & Piske, T. (eds.) (2009). *Input Matters in SLA*. Bristol: Multilingual Matters.
- Zijlmans, L. (2003). *Welles/nietes. Didactische grammatica voor NT2-docenten*. Amsterdam/Antwerpen: Intertaal.